

Valtakunnallisten asiakkuuspalvelujen ty
Antti Klemola

16.9.2021

94/010/2021

Sisäministeriö
kirjaamo@intermin.fi
maahanmuutto-osasto@intermin.fi

Sisäministeriön lausuntopyyntö Kelalle 13.8.2021, VN/6075/2021, VN/6075/2021-SM-3

Luonnos hallituksen esitykseksi ulkomaalaislain muuttamiseksi

Oikeus Kelan asumisperusteisiin etuuksiin (Laki asumisperusteisesta sosiaaliturvasta rajat ylittävissä tilanteissa, AspSotuL ja sairausvakuutuslaki SVL) edellyttää:

- 1) Vakinaista Suomessa asumista tai työskentelyä, ja 2) voimassaolevaa oleskelulupaa, silloin kun lupa vaaditaan henkilön kansalaisuuden vuoksi.

AspSotuL 2 §:n 4 momentin mukaan *Suomesta turvapaikkaa hakevaan ei sovelleta tätä lakia ennen kuin hänen kansainvälistä suojelua koskeva hakemuksensa on lainvoimaisella päätöksellä ratkaistu.* Säännöstä sovelletaan henkilöihin, jotka saapuvat Suomeen ja hakevat täältä käsin kansainvälistä suojelua ja pakolaisasemaa. Heidän oikeutensa Kelan asumisperusteisiin etuuksiin voi alkaa vasta Maahanmuuttoviraston myönteisestä oleskelulupapäätöksestä lukien, jolloin he täyttävät sekä vakinaista Suomessa asumista, että voimassaolevaa oleskelulupaa koskevat edellytykset.

Ulkomaalaislain 60 §:n nojalla ensimmäistä oleskelulupaa on pääsääntöisesti haettava ulkomailta käsin ennen Suomeen saapumista. Ulkomailta käsin perheenjäsenen oleskelulupaa haettaessa hakemus jätetään Suomen edustustoon tai ulkoiselle palveluntarjoajalle. Oleskelulupahakemuksen perhesiteen perusteella panee vireille oleskeluluvan hakijana oleva henkilö, eli Suomessa olevan perheenkokoajan ulkomailta oleskeleva perheenjäsen.

Ulkomailta käsin oleskelulupaa perheenyhdistämisen perusteella hakevat henkilöt täyttävät Kelan asumisperusteisen sosiaaliturvan edellytykset, kun heillä Suomeen tullessaan on voimassa oleva oleskelulupa, ja heidän muuttonsa Suomeen katsotaan vakinaiseksi. Tällöin tärkein vakinaista Suomeen muuttoa osoittava tekijä on täällä jo vakinaisesti oleskeleva perheenkokoaja.

Esityksessä ehdotetaan toimeentuloedellytyksen (tulorajojen) poistamista myös tilanteessa, jossa perheenyhdistämistä koskeva hakemus jätetään myöhemmin kuin kolmen kuukauden kuluttua perheenkokoajan pakolaisaseman saamisesta. Tämä ei muuttaisi Kelan sosiaaliturvaa koskevan lainsäädännön toi-

meenpanoa sen jälkeen, kun perheenjäsenelle on myönnetty oleskelulupa kansainvälisen suojelun perusteella ja tämä saapuu Suomeen. Perheenjäsenen ensimmäisen oleskeluluvan esteenä ei Kelan käsityksen mukaan enää olisi hänen tai perheenkokoajan oletettu turvautuminen Kelan maksamaan perustoimeentulotukeen tai Kelan maksamiin kustannuksia korvaaviin sosiaalietuuksiin.

Sari Hänninen

Suvi Rasimus

Palvelujohtaja

Osaamiskeskuksen päällikkö